

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för företagare och 16 och 33 § sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om pension för företagare ändras så att den pensionsgrundande arbetsinkomsten och försäkringspremien bättre än för närvarande kan följa företagets ekonomiska situation och variationer i företagarens betalningsförmåga. Enligt de föreslagna ändringarna skall företagarna med vissa begränsningar utöver den gällande försäkringspremien på basis av den fastställda arbetsinkomsten också kunna betala en försäkringspremie utan att den arbetsinkomst som fastställts för företagaren och den försäkringspremie som baserar sig på den behöver höjas permanent. Företagare skall också med vissa begränsningar få betala försäkringspremien på basis av den fastställda arbetsinkomsten nedsatt med 10-20 %. En sådan förhöjning och nedsättning av försäkringspremien skall kunna göras kalenderårsvis och den påverkar på motsvarande sätt också bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten. De föreslagna flexibla möjligheterna syftar till att nivån på företagarnas arbetsinkomster enligt lagen om pension för företagare småningom skall stiga, varvid också nivån på företagarnas lagstadgade pensionsskydd blir högre än för närvarande.

På grund av de ändringar som föreslås i lagen om pension för företagare föreslås att bestämmelserna om företagares arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen preciseras. Med arbets-

inkomst inom sjukförsäkringssystemet skall avses den fastställda arbetsinkomsten enligt lagen om pension för företagare, inte den arbetsinkomst som baserar sig på högre eller lägre pensionspremie som företagaren eventuellt har betalat. De föreslagna ändringarna i lagen om pension för företagare påverkar sålunda inte direkt nivån på dagpenning för företagare enligt gällande bestämmelser i sjukförsäkringslagen. Som grund för företagares sjukförsäkringspremie skall också, liksom nu, användas den fastställda arbetsinkomsten enligt lagen om pension för företagare.

Till riksdagen har avlåtits en proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd). Enligt punkt 7 i allmänna motiveringen i propositionen är avsikten att det till riksdagen efter ovan nämnda proposition skall avlåtas en proposition som gäller tilläggspremiemodellen och som baserar sig på ett förslag av den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 22 november 2001 för att utreda möjligheten att göra FöPL-arbetsinkomsten flexibla. I de lagändringar som föreslås i den proposition som nu avlåtits har beaktats de lagändringar som redan föreslagits i ovan nämnda proposition. Avsikten är att de ändringar som nu föreslås skall träda i kraft vid ingången av 2005 tillsammans med de förslag till lagändringar som avses ovan.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Lagen om pension för företagare (468/1969, FöPL) gäller personer som utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsförhållande eller i tjänste- eller annat offentligträttsligt anställningsförhållande. Företagare är skyldiga att teckna FöPL-försäkring för ålderdom, invaliditet eller dödsfall. Försäkringskyldigheten gäller företagare som fyllt 18 år och vars företagarkerksamhet har fortgått minst fyra månader och vars årsarbetsinkomst når upp till åtminstone det lägsta belopp som anges i lagen om pension för arbetstagare (395/1961, APL) multiplicerat med tjugofyra. Enligt 2002 års indexnivå är beloppet 5 255,93 euro per år.

Enligt 7 § 1 mom. FöPL fastställs som företagares arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning, som annars kan anses i genomsnitt motsvara företagarens arbete (FöPL-arbetsinkomst). Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock icke till högre än 50 000 mark, enligt index för 1970. Enligt 2002 års indexnivå är beloppet 87 679,73 euro.

När företagarkerksamheten inleds meddelar pensionsanstalten ett överklagbart beslut om fastställande av företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten ändras dock inte retroaktivt (7 § 2 mom. FöPL). Också när det gäller justering av arbetsinkomsten meddelas alltid ett särskilt, överklagbart beslut.

Pensionsskyddscentralen har gett ut anvisningar för bestämmandet av företagares arbetsinkomst. Anvisningarna har utarbetats tillsammans med olika branschorganisationer och baserar sig huvudsakligen på den rådande

de inkomstnivån inom olika branscher. Företagarens arbetsinsats prissätts med arbetsinkomsten, och i den bemärkelsen motsvarar begreppet den lön som betalas till arbetstagare. Arbetsinkomsten bestäms sålunda inte direkt enligt företagets vinst eller företagarens beskattningsbara inkomst. Strävan är att definiera arbetsinkomsten så att den inte skall behöva justeras på grund av tillfälliga förändringar eller avbrott.

Företagarens arbetsinkomst ligger till grund för företagarens pension. Enligt 4 § FöPL bestäms företagarens pension särskilt för varje period under vilken företagarens verksamhet fortgått i minst fyra månader på basis av den genomsnittliga arbetsinkomsten justerad med APL-index. Har företagaren rätt att erhålla pension på grundval av två eller flera perioder, sammanräknas pensionerna för varje period. Det här innebär i praktiken att FöPL-pensionen redan nu baserar sig på den genomsnittliga arbetsinkomsten för hela den tid som företagaren bedrivit företagarkerksamhet under sin yrkesbana.

I 9 § FöPL anges hur FöPL-försäkringspremien bestäms. Även försäkringspremien baserar sig på den arbetsinkomst som fastställts för företagaren. FöPL-försäkringspremien fastställs årligen till samma tal som det procenttal som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i APL. Inledande företagare är berättigade till en nedsättning av försäkringspremien med 25 % under 48 månader efter det att företagsverksamheten har inletts. Premiened-sättning erhålls ännu i den andra företagarkerksamheten, om det fortfarande återstår tid av de 48 månader som berättigar till premiened-sättning.

Åldersfördelningen bland FöPL-företagare är ofördelaktigare än för hela landets arbetstagarkår, dvs. företagarna är äldre när de inleder sin verksamhet än vad som är vanligt i fråga om anställningsförhållanden. En premie som motsvarar den genomsnittliga APL-

försäkringspremien räcker således inte till för att hålla inkomsterna och utgifterna i balans inom FöPL-systemet. Inom FöPL-systemet svarar staten därför i sista hand för finansieringen till den del försäkringspremierna inte räcker till.

Sjukförsäkringslagen (364/1963, SFL) ändrades vid ingången av juli 2001 så att sjukdagpenningen för FöPL- och LFöPL-företagare bestäms på basis av FöPL- och LFöPL-arbetsinkomsten, dvs. på basis av den arbetsinkomst som fastställts för företagaren. Även företagarnas moderskaps-, faderskaps-, föräldra- och rehabiliteringspenning bestäms enligt FöPL- och LFöPL-arbetsinkomsten. Samtidigt togs FöPL- och LFöPL-arbetsinkomsten som grund för bestämmandet av företagares sjukförsäkringspremie. Enligt motiveringen i propositionen med förslag till ändringen (RP 55/2001) var syftet med lagändringarna att garantera en person som bedriver företagsverksamhet ett sådant skydd mot arbetsförmåga till följd av kortvarig sjukdom som i fråga om nivån så väl som möjligt motsvarar den arbetsinsats som går förlorad till följd av arbetsoförmågan och den utkomst som uteblir för arbetsinsatsen. Ändringen syftade också till att nivån på den sjukdagpenning som betalas till en företagare på grundval av kortvarig arbetsoförmåga och på den invaliditetspension som betalas på grundval av långvarig arbetsoförmåga fastställs på samma grunder.

I bakgrunden till ändringarna av SFL fanns också tanken att nivån på FöPL-arbetsinkomsterna höjs när beloppet av dagpenningar enligt sjukförsäkringslagen bestäms på basis av FöPL-arbetsinkomsterna.

1.2. Bedömning av nuläget

Den låga nivån på FöPL-arbetsinkomsterna är ett problem inom FöPL-systemet. Nivån är i genomsnitt mer än 40 % lägre än den genomsnittliga pensionslönen för arbetspensionsförsäkrade arbetstagare. I slutet av juni 2002 uppgick de APL-försäkrades genomsnittliga pensionslön till 25 596 euro per år, medan den pensionsförsäkringsgrundande arbetsinkomsten för FöPL-försäkrade uppgick till i genomsnitt 15 068 euro per år. Det

ta trots att enligt Pensionsskyddscentralens anvisningar skall FöPL-arbetsinkomsten motsvara minst lönen för företagets högst avlönade arbetstagare.

När företagare inleder sin företagsverksamhet anger de ofta en låg nivå för sin FöPL-arbetsinkomst, och de höjer den inte senare trots att företagets resultat och solvens skulle möjliggöra det. Trots möjligheten att ändra FöPL-arbetsinkomsten medger lagen inte tillräckligt sporrande möjligheter att anpassa försäkringspremierna till förändringarna i företagets ekonomiska situation. I syfte att minska de risker som den fasta FöPL-försäkringspremien i princip medför för solvensen försöker företagarna ställa sin FöPL-arbetsinkomst på en nivå som motsvarar solvensen under de sämsta åren.

Det osmidiga begreppet FöPL-arbetsinkomst är en av orsakerna till den låga nivån i fråga om företagarnas arbetsinkomst. Arbetsinkomsten följer inte automatiskt konjunkturväxlingarna, utan ändring i arbetsinkomsten måste sökas hos pensionsanstalten och ansökan om ändring skall också motiveras. Dessutom är det främmande för företagsverksamhetens natur att definiera arbetsinkomsten på basis av arbetsinsatsen, därför att företagarens arbetsinsats i företagsverksamheten inte alltid avspeglar företagsverksamhetens resultat.

Företagarna upplever också ofta själva att deras arbetsinkomst är för låg. Enligt undersökningar anser bara en tredjedel av de förvärvsarbetande företagarna att den FöPL-arbetsinkomst som fastställts för dem motsvarar det arbete de utfört som företagare. Två tredjedelar av företagarna ansåg att deras arbetsinkomst var för låg, bara ett fåtal ansåg att den var för hög. Ju lägre den inledande arbetsinkomsten hade definierats, desto vanligare var det att företagarna ansåg att deras nuvarande arbetsinkomst var för låg (Hyrkänen, Yrittäjien eläketurva ja sukupolvenvaihdokset, Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 1995:1).

Om FöPL-försäkringen baserar sig på en för låg arbetsinkomst, tjänar inte försäkringen företagaren så som det är tänkt: invalid-, ålders- och familjepensionsskyddet blir otill-

räckliga. Företagarna kan då också bli utan viktiga socialskyddsförmåner. Om den årsarbetsinkomst som ligger till grund för pensionsskyddet understiger 10 511,86 euro enligt 2002 års indexnivå, kan företagaren inte få deltidspension, och om årsarbetsinkomsten understiger 8 520 euro, kan företagaren inte få inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa. För ca 40 % av företagarna understiger FöPL-årsarbetsinkomsten den nivå som krävs för deltidspension och för 30 % den nivå som krävs för inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa.

Problemet med den låga försäkringsnivån gäller i synnerhet småföretagare, därför att i synnerhet för ensamföretagare och företag som bara sysselsätter familjemedlemmar minskar företagets inkomster och solvens när beställningarna minskar. Större företag kan anpassa sig till färre beställningar genom att säga upp och permittera arbetstagare. På så sätt kan också företagets försäkringssolvens bevaras oförändrad. I sådana situationer skyddas företagets arbetstagare av löntagares utkomstskydd för arbetslösa.

Ensamföretagare och familjeföretagare, vilka utgör mer än hälften av Finlands alla 220 000 företag, förfogar däremot inte över motsvarande metoder som skyddar företagaren och hans eller hennes familjemedlemmar när beställningarna minskar eller avbryts. Företagarnas eget utkomstskydd för arbetslösa fungerar bara när företagaren helt upphör med sitt företag eller avbryter verksamheten på lång sikt.

Då företagarnas pensionsförsäkringspremie bestäms på basis av den fastställda FöPL-arbetsinkomsten och sålunda inte är beroende av företagets faktiska ekonomiska situation under respektive år, har företagarna försökt uppskatta sin FöPL-arbetsinkomst till en så låg nivå att de kan fullgöra sin skyldighet att betala FöPL-försäkringspremie också under ekonomiskt kärva tider. Detta har lett till en låg pensionsnivå för företagarna, vilken företagarna försökt rätta till genom frivilliga försäkringar eller på annat sätt. För att nivån på företagarnas lagstadgade pensionsskydd så småningom skall höjas, bör det bli lättare för företagarna att anpassa sina FöPL-för-

säkringspremier enligt företagets ekonomiska situation. Anpassningsmöjligheterna skulle förbättra företagarnas möjligheter att fastställa sin FöPL-arbetsinkomst på en högre nivå än för närvarande.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

De föreslagna ändringarna utgår från att den pensionsgrundande FöPL-arbetsinkomsten och den försäkringspremie som bestäms på basis av den skall fastställas på samma sätt som för närvarande. Eftersom den fastställda arbetsinkomst som ligger till grund för FöPL-försäkringspremien dock för närvarande inte har ett tillräckligt samband med företagarens faktiska inkomst och hans eller hennes betalningsförmåga föreslås i propositionen att till den arbetsinkomst som bestäms på nuvarande sätt och som ligger till grund för pensionsförmånerna och premierna fogas en möjlighet till flexibilitet enligt variationerna i företagets resultat. I detta syfte föreslås att 7 § FöPL ändras så att företagaren skall kunna betala försäkringspremien för kalenderåret till ett högre belopp (tillskottspremie) än den försäkringspremie som motsvarar den fastställda arbetsinkomsten utan att den FöPL-arbetsinkomst som fastställts för företagaren och den försäkringspremie som bestäms på basis av den genast behöver justeras uppåt permanent. Tillskottspremien skall uppgå till minst 10 % av den försäkringspremie som bestäms på basis av den fastställda arbetsinkomsten, dock högst lika stor som nämnda försäkringspremie. Tillskottspremien och försäkringspremien på basis av de fastställda arbetsinkomsterna skall dock under ett kalenderår sammanlagt inte kunna överskrida den försäkringspremie som bestäms på basis av det övre beloppet för FöPL-arbetsinkomsterna (87 697,73 euro). Dessutom föreslås att företagaren skall kunna betala den försäkringspremie som bestäms på basis av de fastställda arbetsinkomsterna nedsatt med minst 10 och högst 20 % per kalenderår. Försäkringspremien får dock inte betalas nedsatt så, att den totala arbetsinkomst för kalenderåret som uträknats på basis av den underskrider det lägsta beloppet

för FöPL-arbetsinkomst. Den nedsatta försäkringspremien skall kunna betalas under högst tre år under en period av sju på varandra följande kalenderår.

I anslutning till de föreslagna flexibla försäkringspremier som nämns ovan föreslås att begreppet pensionsgrundande total arbetsinkomst införs. Har företagaren något kalenderår betalat tillskottspremie eller betalat försäkringspremie till nedsatt belopp enligt vad som föreslås ovan, skall den totala arbetsinkomsten för det aktuella kalenderåret uträknas på basis av den fastställda arbetsinkomsten samt den arbetsinkomst som bestäms på basis av tillskottspremien eller den nedsatta försäkringspremien.

I syfte att förebygga möjligheter till spekulation beaktas inte i invalidpension eller stabiliserad förvärvsinkomst för deltidspension den tillskottspremie som betalts året innan. På så sätt påverkar inte tilläggspremien invalidpensions- och deltidspensionsbeloppet med samma tyngd som den försäkringspremie som bestämts på basis av den fastställda FöPL-arbetsinkomsten. Efter det år då företagaren fyllt 62 år skall han eller hon inte heller kunna använda sig av den flexibla möjligheten att justera försäkringspremien uppåt eller nedåt.

Bland annat på grund av ovan nämnda begränsningar för den högre försäkringspremie som företagaren betalar på eget initiativ betraktas den som en premie som baserar sig på lagstadgad FöPL-försäkring, som med stöd av 96 § inkomstskattelagen och 8 § 1 mom. 4 a-punkten lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet får dras av i beskattningen på samma sätt som försäkringspremier som räknats ut på basis av den fastställda arbetsinkomsten. Också för närvarande gäller att om beloppet av den fastställda arbetsinkomsten permanent höjs till t.ex. det dubbla, får motsvarande höjda FöPL-försäkringspremie dras av i beskattningen.

Hänvisningen till FöPL-arbetsinkomsten i 16 § 2 mom. och 33 § 3 mom. (511/2001) SFL bör ändras i analogi med de ändringar som nu föreslås i FöPL så att den fastställda FöPL-arbetsinkomsten alltså skall ligga till grund för dagpenning enligt SFL.

Med hänvisningen till arbetsinkomst enligt FöPL i 23 a § (1317/1994) lagen om utkomstskydd för arbetslösa avses den fastställda arbetsinkomsten enligt FöPL. De ändringar som nu föreslås i FöPL föranleder således i princip inte några behov av att ändra lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I förordningen om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1327/1999), vilken utfärdats med stöd av lagen, definieras dock företagsverksamhet som är väsentlig för utökning av den tid som ingår i arbetsvillkoret. På grund av de ändringar som nu föreslås i FöPL bör det utredas om förordningen bör ses över till den del det talas om försäkring enligt FöPL och verksamhet enligt vilken arbetsinkomsten bestäms.

3. Propositionens verkningar

Syftet med de ändringar som föreslås i propositionen är att den fastställda arbetsinkomsten i många fall skall kunna höjas så att den är 10-20 % högre än den nuvarande FöPL-arbetsinkomsten. Höjningen av den fastställda arbetsinkomsten är mindre riskfylld för företagarna än för närvarande, därför att företagarna ges en flexibel möjlighet att under de sämsta ekonomiska åren underskrida arbetsinkomsten. Möjligheten att under goda ekonomiska år betala en tillskottspremie som förbättrar pensionsförmånen antas medföra att den totala arbetsinkomsten åtminstone för en del av företagarna stiger från nuvarande nivå med i genomsnitt 10—20 %.

Propositionens verkningar på FöPL-pensionsutgiften uppskattas till -0,5 procentenheter av arbetsinkomsterna till och med år 2010 och -2,0 procentenheter till och med år 2030. År 2050, då propositionen kan antas påverka även pensionerna med sin fulla tyngd, bibehålls pensionsutgiftens andel av arbetsinkomsterna oförändrad jämfört med den inkomst- och utgiftsutveckling som följer av lagstiftningen enligt regeringens proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd). I kalkylen har det antagits att de ändringar som nu föreslås medför att den genomsnittliga pensionsgrundande arbetsinkomsten ökar med sammanlagt 10 % fram till år 2030. På motsva-

rande sätt stiger också den genomsnittliga förmånsnivån med 10 %, men till fullt belopp först år 2050.

Enligt antagandena ovan krymper statens andel av FöPL-pensionsutgifterna tack vare de ökade intäkterna av FöPL-premierna med ca 15 miljoner euro år 2010, med ca 45 miljoner euro år 2020 och ytterligare med ca 80 miljoner euro år 2030. Efter år 2030 börjar den höjda arbetsinkomstnivån i mera betydande grad synas också på förmånssidan, och år 2050 ökar statens andel av FöPL-pensionsavgifterna med 50 miljoner euro. Om man beaktar det ökade inflödet av skatteinkomster till följd av de ökade förmånsutgifterna visar det sig dock att nettoutgifterna för staten ökar mindre än vad som anförs ovan. Beräknade enligt nuvarande skattegrunder ökar nettoutgifterna med uppskattningsvis 15 miljoner euro år 2050. Dessutom gäller att om nivån på FöPL-pensionsskyddet stiger så som antagits kommer folkpensionsutgifterna att minska. De minskade folkpensionsutgifterna påverkar inte företagarnas solvens, eftersom företagarna inte deltar i finansieringen av folkpensionerna.

De ändringar i datasystemen som blir aktuella för pensionsanstalterna på grund av de ändringar som föreslås i denna proposition motsvarar en arbetsinsats på uppskattningsvis 1 800 dagsverken. Verkställigheten av ändringarna ökar också förvaltningskostnaderna enligt FöPL.

Dagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen bestäms på basis av den fastställda arbetsinkomsten, där varken flexibla höjningar eller flexibla sänkningar av FöPL-arbetsinkomsten beaktas. Det har dock beräknats att de föreslagna ändringarna höjer de fastställda arbetsinkomsterna med 5 % fram till år 2010. Denna ökning av arbetsinkomsterna har en höjande effekt på både sjukförsäkringspremierna och dagpenningarna inom sjukförsäkringen.

Sjukförsäkringspremierna ökar med 0,079—5,170 miljoner euro från år 2005 till år 2050. Under motsvarande tid ökar dagpenningarna inom sjukförsäkringen med 0,025–5,959 miljoner euro. Till en början är ökningen av sjukförsäkringspremierna till följd av den ökade arbetsinkomsten större

än dagpenningarna, 54 000 euro år 2005 och 116 000 euro år 2006. Från år 2007 är ökningen av dagpenningarna större än premieökningen, 40 000 euro år 2007 och 54 000 euro år 2008. Utgifterna beräknas fortsätta öka på liknande sätt också efter det.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag utgående från ett utkast till proposition av den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 22 november 2001 för att utreda möjligheten att göra FöPL-arbetsinkomsten flexiblere. Arbetsgruppen bestod av företrädare även för finansministeriet, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Företagarna i Finland rf och Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf samt de centrala arbetsmarknadsorganisationerna företrädna av Servicearbetsgivarna rf och Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf. I samband med beredningen av propositionen har företrädare från skatteavdelningen vid finansministeriet och från skattestyrelsen hörts om möjligheten att dra av tillskottspremien i beskattningen.

5. Samband med andra propositioner

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd). Också i den föreslås ändringar i 1 § 3 mom. 2 punkten, 7 och 7 a §, 9 § 1 mom. samt 13 och 14 § lagen om pension för företagare. Regeringen har dessutom till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagstiftning om finansieringen av den sociala tryggheten för personer som vistas utomlands och för vissa andra personer (RP 244/2002 rd). Också i den föreslås ändringar i 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen. I de ändringar som nu föreslås har ändringarna av nämnda lagrum enligt ovan nämnda propositioner beaktats sådana de redan föreslagits.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ändring av lagen om pension för företagare

1 §. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att hänvisningen i 3 mom. 2 punkten ändras så att det hänvisas till 1 § 1 mom. 3 punkten APL. På grund av de ändringar som i denna proposition föreslås i 7 § föreslås ytterligare att hänvisningen till 7 § preciseras till 7 § 2 och 3 mom.

7 §. I 1 mom. föreslås bli bestämt att företagarens pension inte längre skall bestämmas uteslutande på basis av den fastställda arbetsinkomsten utan att även variationerna i försäkringspremien skall påverka den pensionsgrundande arbetsinkomsten. I analogi med detta föreslås att 1 mom. ändras så att pensionen bestäms på basis av den totala arbetsinkomst som uträknats på basis av den fastställda arbetsinkomsten och de betalda försäkringspremierna så som bestäms i denna paragraf och i den föreslagna 7 a §.

I 1 mom. bestäms för närvarande också om fastställandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten och om den årliga arbetsinkomstens högsta belopp i mark. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att beloppet ändras till euro, varvid den högsta årliga arbetsinkomsten är 8 409,40 euro. Beloppet motsvarar 1970 års index. Enligt indexnivån för 2002 är beloppet 87 679,73 euro. I denna proposition föreslås att bestämmelserna överförs till 2 mom.

I gällande 2 mom. bestäms om förutsättningarna för att ändra företagarens arbetsinkomst samt om fastställandet av arbetsinkomsten för företagare som får deltidspension. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att bestämmelsen ändras så att FöPL-andelen av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt samtliga pensionslagar skall beräknas på samma sätt som FöPL-andelen av förvärvsinkomsten för återstående

tid. I denna proposition föreslås dessutom att bestämmelsen överförs till 3 mom.

I gällande 3 mom. bestäms om förutsättningarna för s.k. tekniskt avbrytande av försäkringen med anledning av att företagarens arbetsinkomster förändras. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att bestämmelsen upphävs på grund av de ändringar som föreslås i fråga om återstående tid.

I 4 mom. bestäms för närvarande om beräkningen av den pensionsgrundande arbetsinkomsten. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att bestämmelsen överförs till en ny 7 a § och att 4 mom. upphävs. I denna proposition föreslås att i 4 mom., som föreslås upphävt, tas in en bestämmelse om företagarens möjlighet att betala tillskottspremie. Under ett kalenderår skall i tillskottspremie kunna betalas högst ett belopp som motsvarar försäkringspremien för den fastställda arbetsinkomsten. Summan av försäkringspremien på basis av den fastställda arbetsinkomsten och tillskottspremien får med andra ord uppgå högst till det dubbla beloppet av den försäkringspremie som baserar sig på den fastställda arbetsinkomsten. Summan av försäkringspremien för den fastställda arbetsinkomsten och tillskottspremien får inte heller överskrida den försäkringspremie som motsvarar det högsta beloppet av arbetsinkomst enligt 2 mom. Tillskottspremien skall dock vara minst 10 % av det belopp som motsvarar försäkringspremien för den fastställda arbetsinkomsten.

Tillskottspremien utgör en del av företagarens pensionsförsäkringspremie och får således också dras av i beskattningen. Om företagaren ständigt använder sig av möjligheten att betala högre försäkringspremie, kan det röra sig om en situation där det blir nödvändigt att med hjälp av det förfarande för justering av arbetsinkomsterna som avses i 3 mom. höja den arbetsinkomst som fastställts för företagaren. Också ur företagarens perspektiv är det ändamålsenligare att höja ar-

betsinkomsten i stället för att ständigt använda sig av möjligheten att betala högre försäkringspremie, därför att bl.a. dagpenningförmånerna enligt sjukförsäkringslagen på samma sätt som för närvarande skall bestämmas på basis av den fastställda FöPL-arbetsinkomsten.

I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att den nuvarande bemyndigande bestämmelsen i 5 mom. överförs till en ny 7 b § samtidigt som det föreslås att 5 mom. upphävs. I denna proposition föreslås att i 5 mom. tas in en bestämmelse om företagarens möjlighet att betala den försäkringspremie som bestäms på basis av arbetsinkomsterna till nedsatt belopp. Premien får då emellertid vara högst en femtedel lägre än den försäkringspremie som bestäms på basis av den fastställda arbetsinkomsten, dock så, att arbetsinkomsten inte på grund av den nedsatta försäkringspremien får gå under det lägsta beloppet enligt FöPL. Den nedsatta försäkringspremien skall trots allt vara åtminstone 10 % lägre än den försäkringspremie som bestäms på basis av den fastställda arbetsinkomsten. Möjligheten till nedsatt försäkringspremie begränsas också så att nedsättningen skall kunna göras högst en gång per kalenderår och så att antalet år då nedsatt premie betalas får vara högst tre under varje period av sju på varandra följande kalenderår. Under ett visst år kan möjligheten till nedsättning sålunda användas bara om möjligheten till nedsättning inte har använts mer än två gånger under de sex år som föregår det aktuella kalenderåret.

I denna proposition föreslås dessutom att 4 nya moment fogas till paragrafen. I början av 6 mom. föreslås att rätten till tillskottspremie och rätten till nedsatt försäkringspremie skall begränsas så, att företagaren skall kunna använda rätten till tilläggspremie eller alternativt rätten till nedsatt försäkringspremie bara en gång under samma kalenderår. Företagaren kan dock begränsa ändringen av försäkringspremien så att den gäller bara en del av kalenderåret. Företagaren kan sålunda t.ex. den sista dagen av kalenderåret meddela pensionsanstalten att han eller hon betalar tillskottspremie för hela året eller t.ex. för de sista nio månaderna. I lagrummet föreslås

också bli bestämt om förfarandet för anmälan om tillskottspremie och nedsatt försäkringspremie. Företagaren skall skriftligen underätta pensionsanstalten om den ändring av försäkringspremien som avses ovan inom det kalenderår som företagaren önskar att den ändrade premien skall gälla.

Förfarandet för ändring av försäkringspremien och dess verkningar på betalningen av försäkringspremie regleras närmare i försäkringsvillkoren för grundförsäkring enligt lagen om pension för företagare.

I 7 mom. föreslås bli bestämt hur tillskottspremien och den nedsatta försäkringspremien påverkar beloppet av arbetsinkomsten. Om företagaren har betalat tilläggspremie, uträknas arbetsinkomsten för premieåret genom att alla de försäkringspremier som betalats under nämnda år divideras med en hundradel av FöPL-premieprocentsatsen för samma år. På så sätt erhålls arbetsinkomsten för premieåret, vilken innefattar den fastställda arbetsinkomsten och den extra arbetsinkomst som följer av tilläggspremien. Den sänkta arbetsinkomsten uträknas på motsvarande sätt, om företagaren använder sig av möjligheten att betala en premie som är lägre än den normala premien. Pensionsanstalten skall meddela företagaren ett särskilt överklagbart beslut som gäller arbetsinkomst som uträknats på detta sätt. På basis av tillskottspremie får ett sådant beslut meddelas först efter det att företagaren har betalt tillskottspremien till pensionsanstalten.

I 8 mom. föreslås bli bestämt om företagarens totala arbetsinkomst per år. I händelse av att företagaren inte har betalat tillskottspremie och inte heller en premie som är lägre än den försäkringspremie som baserar sig på de fastställda arbetsinkomsterna, är företagarens årliga totala arbetsinkomst densamma som den fastställda arbetsinkomsten för respektive år. Om företagaren har betalat tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie, är företagarens årliga totala arbetsinkomst den höjda eller sänkta arbetsinkomst som beräknats enligt 7 mom. Höjningen och sänkningen av arbetsinkomsten påverkar alla pensionsförmåner enligt denna lag. Betalning av tilläggspremie eller nedsatt försäkringspremie påverkar däremot inte sådana förmåner och åligganden i fråga om vilka det någon

annanstans i lagstiftningen hänvisas till FöPL-arbetsinkomsten.

I syfte att förebygga möjligheter till spekulation innehåller 8 mom. också en bestämmelse, där det sägs att vid bestämmandet av den stabiliserade förtjänstnivån för deltidspension skall arbetsinkomsten under det år som föregår pensionsfallet beaktas till ett belopp som motsvarar den fastställda arbetsinkomsten trots att arbetsinkomsten har höjts genom tilläggspremie.

I 9 mom. föreslås vissa begränsningar i fråga om företagarens rätt att betala tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie. För det första gäller att den aktuella rätten inte skall gälla företagare som får sådan premienedsättning för inledande företagare som avses i 9 § 2 mom. Den flexibla möjligheten skall inte heller kunna användas av företagare som har obetalda försäkringspremier från de fem senaste åren. Försummade premier äldre än så beaktas redan i övrigt som pensionsnedsättande. Rätten att betala tillskottspremie och rätten till nedsatt försäkringspremie skall inte gälla företagaren efter det kalenderår då han eller hon fyller 62 år, därför att från och med fyllda 63 år har företagaren en högre tillväxtprocent om 4,5.

7 a §. I paragrafen bestäms för närvarande om arbetspensionstillägg till FöPL-pensionen. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att bestämmelserna om den samlade pensionstillväxten för perioder utan lön ändras. På grund av det föreslås samtidigt att de nuvarande bestämmelserna i paragrafen slopas och att till paragrafen överförs den bestämmelse om uträkning av den pensionsgrundande lönen som finns i nuvarande 7 § 4 mom., ändrad så som närmare framgår av nämnda proposition. I denna proposition föreslås att ordalydelsen i 7 a § enligt ovan nämnda proposition ändras med anledning av begreppet företagarens årliga totala arbetsinkomst begreppet total arbetsinkomst som föreslås i denna proposition. Dessutom föreslås att ordalydelsen ändras också med anledning av de övriga ändringar som nu föreslås i 7 §.

I syfte att förebygga möjligheter till spekulation föreslås att till 3 mom. fogas en bestämmelse om att i fråga invalidpension skall

vid uträkning av pension för återstående tid inte beaktas arbetsinkomsten förhöjd med tillskottspremie under det år som föregår pensionsfallet eller, vid tillämpning av 7 d § 1 eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, under året för pensionsfallet.

9 §. I paragrafen bestäms om den försäkringspremie som åläggs företagare. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om högre premieprocentsats för företagare som fyllt 53 år. På grund av de ändringar som i denna proposition föreslås i 7 § föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras.

13 §. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att ordalydelsen i paragrafen ändras med anledning av övergången till euro. På grund av de ändringar som i denna proposition föreslås i 7 och 7 a § föreslås att hänvisningen till 7 § 1 mom. ändras till 7 § 2 mom.

14 §. I den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen som behandlas i riksdagen föreslås att hänvisningen till 3 § stryks och att ordalydelsen i paragrafen ändras. På grund av de ändringar som i denna proposition föreslås i 7 § föreslås att hänvisningen till 7 § 2 mom. ändras till 7 § 3 och 7 mom.

1.2. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen

16 §. I 2 mom. definieras vad som avses med arbetsinkomst inom sjukförsäkringssystemet. I den proposition med förslag till lagstiftning om finansieringen av den sociala tryggheten för personer som vistas utomlands och för vissa andra personer som behandlas i riksdagen föreslås att lagrummet ändras med anledning av arbete utomlands. På grund av begreppet total arbetsinkomst som föreslås i lagen om pension för företagare föreslås att ordalydelsen i 16 § 2 mom. preciseras så att inom sjukförsäkringssystemet avses med arbetsinkomst bara den fastställda arbetsinkomst som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för företagare och inte den arbetsinkomst som baserar sig på högre eller lägre

pensionspremie som företagaren eventuellt har betalat. Den föreslagna preciseringen innebär att FöPL-arbetsinkomsten i sjukförsäkringslagen kvarstår oförändrad i sak.

33 §. I 3 mom., där grunderna för sjukförsäkringspremien anges, föreslås för enhetlighetens skull motsvarande precisering av ordalydelsen som i 16 § 2 mom.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Ändringarna träder sålunda i kraft samtidigt som de ändringar av lagen om pension för företagare som ingår i den proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd) som redan avläts till riksdagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 1 § 3 mom. 2 punkten, 7 och 7 a §, 9 § 1 mom. samt 13 och 14 §,
dessa lagrum sådana de lyder i lag /200 , som följer

1 §

Denna lag gäller likväl icke:

2) företagare, vars i 7 § 2 och 3 mom. avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra,

7 §

Företagarens pension bestäms i enlighet med denna paragraf och 7 a § på basis av de fastställda arbetsinkomsterna och den totala arbetsinkomst som uträknats av de betalda försäkringspremierna.

För företagaren fastställs som arbetsin-

komst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock inte till högre än 8 409,40 euro.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pen-

sion för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

Utöver vad som bestäms i 9 § 1 mom. kan företagaren under kalenderåret betala en tillskottspremie som är minst 10 procent av försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. och högst lika stor som nämnda försäkringspremie. Tillskottspremien och försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. får dock inte tillsammans överstiga det premiebelopp som motsvarar det högsta beloppet av den årliga arbetsinkomsten enligt 2 mom.

Utän hinder av 9 § 1 mom. kan företagaren också betala den försäkringspremie som bestäms enligt 9 § 1 mom. till nedsatt belopp under kalenderåret. Försäkringspremien är då minst 10 procent och högst 20 procent lägre än försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. för kalenderåret. Försäkringspremien får dock inte vara lägre än den försäkringspremie som motsvarar den årliga arbetsinkomsten enligt 1 § 3 mom. 2 punkten. De år under vilka försäkringspremier betalas till nedsatt belopp får uppgå till högst tre under varje sådan period av sju på varandra följande kalenderår som granskas.

Företagaren får använda den rätt till tillskottspremie som avses i 4 mom. eller alternativt den rätt till nedsatt försäkringspremie som avses i 5 mom. en gång under samma kalenderår. Företagaren kan också begränsa sin tillskottspremie eller nedsatta försäkringspremie till att gälla en del av kalenderåret. Företagaren skall skriftligen inom det kalenderår som ändringen gäller underrätta pensionsanstalten om betalning av tillskottspremie eller nedsättning av försäkringspremien.

Företagarens arbetsinkomst under det kalenderår då han betalar tillskottspremie enligt 4 mom. eller nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. uträknas så, att de försäkringspremier som företagaren betalat under kalenderåret divideras med en hundradel av den premieprocentsats som enligt 9 § fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Den arbetsinkomst som fastställts enligt 2 och 3 mom. eller den arbetsinkomst som uträknats enligt 7 mom. utgör företagarens årliga totala arbetsinkomst. Till skillnad från det som sägs ovan skall dock vid bestämmandet av den stabiliserade förtjänstnivån

för deltidspension arbetsinkomsten under det år som föregår pensionsfallet beaktas till ett belopp som motsvarar den fastställda arbetsinkomsten utan den tillskottspremie som eventuellt betalats under nämnda år.

Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte företagare som får pension enligt de lagar eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller företagare som har rätt till premienedättning enligt 9 § 2 mom. eller som har obetalda förfallna försäkringspremier enligt 9 § 1 och 2 mom. Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte heller företagaren efter det kalenderår då han fyller 62 år.

7 a §

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att det sammanlagda beloppet av de för nämnda tidpunkt enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade årliga totala arbetsinkomsterna för företagaren divideras med motsvarande tid.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det genomsnittliga beloppet av de för året i fråga enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade totala arbetsinkomsterna för företagaren under året.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) bestäms enligt 7 c och 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare, dock så att tillskottspremien inte beaktas i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet för invalidpensionen. Om 7 d § 1 mom. eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare skall tillämpas, stryks för motsvarande tid tilläggspremiens inverkan på arbetsinkomsten bara under året för pensionsfallet. Förvärvsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsin-

komster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10-13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. i sistnämnda lag.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras den med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och arbetsinkomst för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

9 §

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av

den enligt 7 § 2 och 3 mom. fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen en premieprocentsats som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare då den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda andelen för den förhöjda försäkringspremien för arbetstagare som fyllt 53 år inte beaktas. Från ingången av det kalenderår som följer efter uppnådda 53 års ålder fastställs som premieprocentsats dock ovan avsedda procenttal ökat med så många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger pensionsavgiften för yngre arbetstagare.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna och det i 7 § 2 mom. angivna beloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Ändring i och undandrijving av Pensionskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 3 och 7 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Beloppet i 7 § 1 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1970.

2.

Lag**om ändring av 16 och 33 § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 16 § 2 mom. och 33 § 3 mom.
det inledande stycket,

dess lagrum sådana de lyder, 16 § 2 mom. i lag /200 och 33 § 3 mom. det inledande
stycket i lag 511/2001, som följer:

16 §

Med arbetsinkomst avses löneinkomst av
anställnings- eller tjänsteförhållande och
därmed jämförbar personlig inkomst, sådan
fastställd arbetsinkomst för respektive år som
avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för fö-
retagare (468/1969), sådan arbetsinkomst för
respektive år som avses i lagen om pension
för lantbruksföretagare (467/1969) samt lön
som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för
arbetstagare, 6 § lagen om pension för arbets-
tagare i kortvariga arbetsförhållanden
(134/1962) och 7 § 1 mom. lagen om pension
för konstnärer och särskilda grupper av ar-
betstagare (662/1985) och som vid arbete ut-
omlands betraktas som grund för den arbets-
förtjänst som skall räknas till pensionslönen
samt för pensionsavgifterna. Som arbetsin-
komst betraktas dock inte royaltyer, betal-
ningar till en personalfond, kontanta vinst-
premier, vinstutdelning eller sådan förmån
som uppstår genom användning av anställ-

ningsoption enligt 66 § inkomstskattelagen
(1535/1992) eller sådan på anställningsför-
hållande baserad prestation som bestäms ut-
ifrån en förändring i värdet på en aktie i ett
bolag.

33 §

Om en försäkrad är försäkrad med stöd av
lagen om pension för lantbruksföretagare el-
ler lagen om pension för företagare, används
som grund för sjukförsäkringspremien sådan
arbetsinkomst för respektive år som avses i
lagen om pension för lantbruksföretagare och
sådan fastställd arbetsinkomst för respektive
år som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension
för företagare till den del denna arbetsin-
komst ersätter

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Helsingfors den 11 december 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 1 § 3 mom. 2 punkten,
7 och 7 a §, 9 § 1 mom. samt 13 och 14 §,
dessa lagrum sådana de lyder i lag /200 , som följer:

Gällande lydelse

1 §

Denna lag gäller likväl icke:

2) företagare, vars i 7 § avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra;

7 §

För bestämmande av den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs såsom företagares arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning, som annars kan anses i genomsnitt motsvara sagda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock icke till högre än 50 000 mark.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt,

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller likväl icke:

2) företagare, vars i 7 § 2 och 3 mom. avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra,

7 §

Företagarens pension bestäms i enlighet med denna paragraf och 7 a § på basis av de fastställda arbetsinkomsterna och den totala arbetsinkomst som uträknats av de betalda försäkringspremierna.

För företagaren fastställs som arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock inte till högre än 8 409,40 euro.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av vad som stadgas i denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den i 5 b § 2 mom. nämnda genomsnittliga arbetsinkomsten. Om företagarens arbetsinkomst i enlighet med 2 mom. skall höjas med minst en tredjedel eller sänkas med minst en fjärdedel och de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten inte kan anses ha förändrats väsentligt redan tidigare än fyra år före justeringen, anses företagarens verksamhet, trots att den fortgått utan avbrott, efter justeringen fortsätta som en ny period enligt 4 §. Företagarens verksamhet anses dock inte ha avbrutits, om den inte efter justeringen har fortgått fyra månader eller om det inte då pensionsfallet inträffar har förflutit fyra månader från periodens början.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning. Har för företagaren fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han eller hon har fyllt 23 år, skall vid fastställandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten inte beaktas arbetsinkomsterna före nämnda ålder och inte heller motsvarande tid.

Pensionsskyddscentralen må meddela pensionsanstalterna allmänna föreskrifter angående tillämpningen av denna paragraf.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

Utöver vad som bestäms i 9 § 1 mom. kan företagaren under kalenderåret betala en tillskottspremie som är minst 10 procent av försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. och högst lika stor som nämnda försäkringspremie. Tillskottspremien och försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. får dock inte tillsammans överstiga det premiebelopp som motsvarar det högsta beloppet av den årliga arbetsinkomsten enligt 2 mom.

Utän hinder av 9 § 1 mom. kan företagaren också betala den försäkringspremie som bestäms enligt 9 § 1 mom. till nedsatt belopp under kalenderåret. Försäkringspremien är då minst 10 procent och högst 20 procent lägre än försäkringspremien enligt 9 § 1 mom. för kalenderåret. Försäkringspremien får dock inte vara lägre än den försäkringspremie som motsvarar den årliga arbetsinkomsten enligt 1 § 3 mom. 2 punkten. De år under vilka försäkringspremier betalas till nedsatt belopp får uppgå till högst tre under varje sådan period av sju på varandra följande kalenderår som granskas.

Företagaren får använda den rätt till tillskottspremie som avses i 4 mom. eller alternativt den rätt till nedsatt försäkringspremie som avses i 5 mom. en gång under samma kalenderår. Företagaren kan också begränsa sin tillskottspremie eller nedsatta försäkringspremie till att gälla en del av kalenderåret. Företagaren skall skriftligen inom det kalenderår som ändringen gäller underrätta pensionsanstalten om betalning av tillskottspremie eller nedsättning av försäkringspremien.

Företagarens arbetsinkomst under det kalenderår då han betalar tillskottspremie enligt 4 mom. eller nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. uträknas så, att de försäkringspremier som företagaren betalat under kalenderåret divideras med en hundradel av den premieprocentsats som enligt 9 § fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Den arbetsinkomst som fastställts enligt 2 och 3 mom. eller den arbetsinkomst som uträknats enligt 7 mom. utgör företagarens årliga totala arbetsinkomst. Till skillnad från det som sägs ovan skall dock vid bestämmandet av den stabiliserade förtjänstnivån för deltidspension arbetsinkomsten under det år som föregår pensionsfallet beaktas till ett belopp som motsvarar den fastställda arbetsinkomsten utan den tillskottspremie som eventuellt betalats under nämnda år.

Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte företagare som får pension enligt de lagar eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller företagare som har rätt till premienedsättning enligt 9 § 2 mom. eller som har obetalda förfallna försäkringspremier enligt 9 § 1 och 2 mom. Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte heller företagaren efter det kalenderår då han fyller 62 år.

7 a §

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att det sammanlagda beloppet av de för nämnda tidpunkt enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade årliga totala arbetsinkomsterna för företagaren divideras med motsvarande tid.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det genomsnittliga beloppet av de för året i fråga enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade totala arbetsinkomsterna för företagaren

under året.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) bestäms enligt 7 c och 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare, dock så att tillskottspremien inte beaktas i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet för invalidpensionen. Om 7 d § 1 mom. eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare skall tillämpas, stryks för motsvarande tid tilläggspremiens inverkan på arbetsinkomsten bara under året för pensionsfallet. Förvärvsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10-13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. i sistnämnda lag.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämförs med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och arbetsinkomst för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbets-

tagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

9 §.

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av den fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen premieprocentsatsen till samma tal som det procenttal som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

9 §

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av den enligt 7 § 2 och 3 mom. fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen en premieprocentsats som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare då den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda andelen för den förhöjda försäkringspremien för arbetstagare som fyllt 53 år inte beaktas. Från ingången av det kalenderår som följer efter uppnådda 53 års ålder fastställs som premieprocentsats dock ovan avsedda procenttal ökat med så många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger pensionsavgiften för yngre arbetstagare.

13 §.

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. stadgade markbeloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna och det i 7 § 2 mom. angivna beloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Ändring i och undanröjande av pensionskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. och 3 § samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 2 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Ändring i och undanröjande av Pensionskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 3 och 7 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Beloppet i 7 § 1 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1970.

2.

Lag**om ändring av 16 och 33 § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 16 § 2 mom. och 33 § 3 mom. det inledande stycket
 dessa lagrum sådana de lyder, 16 § 2 mom. i lag /200 och 33 § 3 mom. det inledande stycket i lag 511/2001, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

16 §

Med arbetsinkomst avses löneinkomst av anställnings- eller tjänsteförhållande och därmed jämförbar personlig inkomst samt sådan arbetsinkomst för respektive år som avses i lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969). Som arbetsinkomst betraktas dock inte royaltyer, betalningar till en personalfond, kontanta vinstpremier, vinstutdelning eller sådan förmån som uppstår genom användning av anställningsoption enligt 66 § inkomstskattelagen (1535/1992) eller sådan på anställningsförhållande baserad prestation som bestäms utifrån en förändring i värdet på en aktie i ett bolag.

Med arbetsinkomst avses löneinkomst av anställnings- eller tjänsteförhållande och därmed jämförbar personlig inkomst, sådan *fastställd* arbetsinkomst för respektive år som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för företagare (468/1969), sådan arbetsinkomst för respektive år som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) *samt lön som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, 6 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) och 7 § 1 mom. lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) och som vid arbete utomlands betraktas som grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifterna.* Som arbetsinkomst betraktas dock inte royaltyer, betalningar till en personalfond, kontanta vinstpremier, vinstutdelning eller sådan förmån som uppstår genom användning av anställningsoption enligt 66 § inkomstskattelagen (1535/1992) eller sådan på anställningsför-

hållande baserad prestation som bestäms utifrån en förändring i värdet på en aktie i ett bolag.

33 §

Om en försäkrad är försäkrad med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, används som grund för sjukförsäkringspremi- en sådan arbetsinkomst för respektive år som avses i lagen om pension för lantbruks- företagare och lagen om pension för företa- gare till den del denna arbetsinkomst ersät- ter

33 §

Om en försäkrad är försäkrad med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, används som grund för sjukförsäkringspremi- en sådan arbetsinkomst för respektive år som avses i lagen om pension för lantbruks- företagare och sådan *fastställd* arbetsin- komst för respektive år som avses i 7 § 2 *mom.* lagen om pension för företagare till den del denna arbetsinkomst ersätter

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.